
İliç Maden Faciası Hakkında Halkımızı Bilgilendiriyor, Yetkilileri Uyarıyoruz

15.02.2024

TMMOB KİMYA MÜHENDİSLERİ ODASI İSTANBUL ŞUBESİ

CAFERAĞA MAH. GENERAL ASIM GÜNDÜZ CAD. (BAHARİYE CAD.), NO:37 YEĞİNER APARTMANI

B BLOK K:4 D:7 34710 KADIKÖY - İSTANBUL

Telefon: +90 216 4493710 Dahili: 11

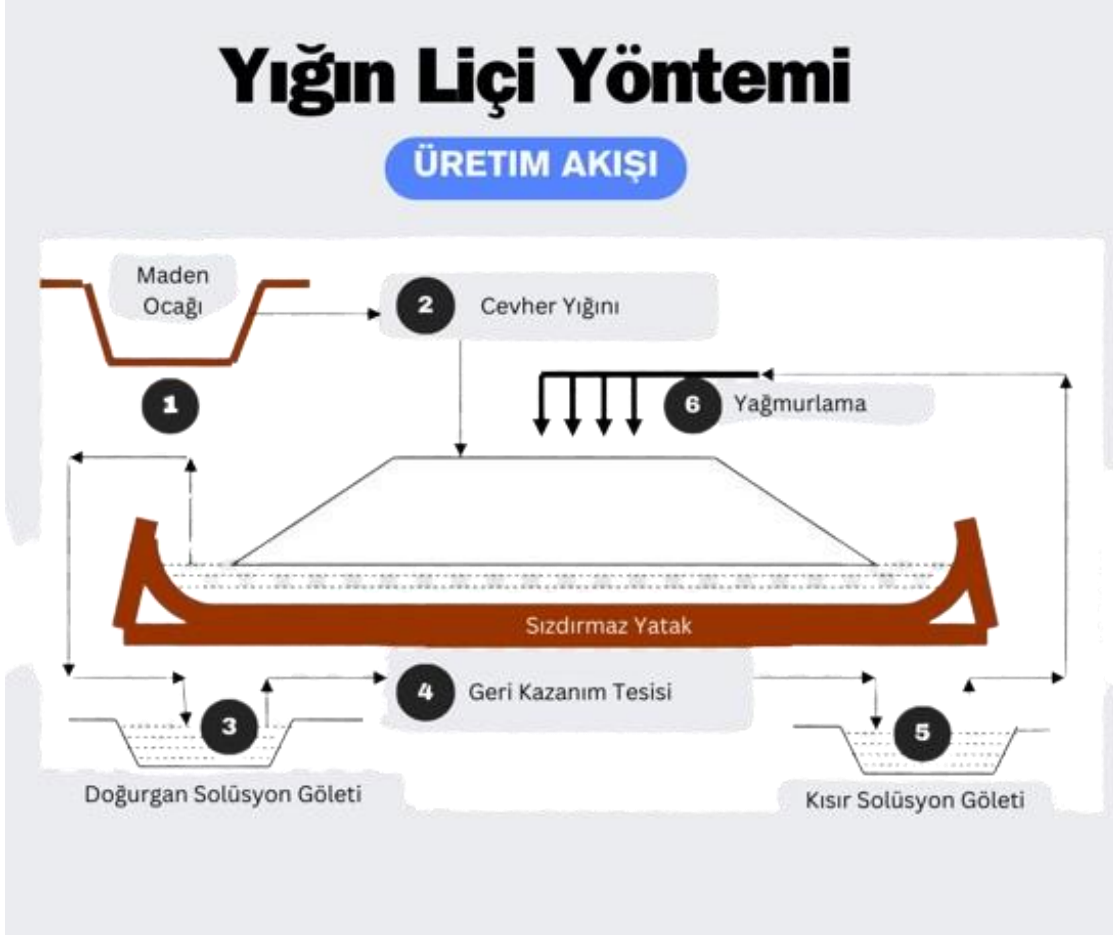
Faks: +90 216 4493713

GSM: +90 533 4865549

e-posta: istanbul@kmo.org

1. YIĞIN LIÇI YÖNTEMİ NEDİR?

Yığın liçi yöntemiyle çalışan açık altın madeni işletmelerinin genel üretim akışı aşağıdaki gibidir.

(1) Altın içeren cevher kazılarak çıkartılır.	(2) Cevher inceltilerek, tabanında sızdırmaz membran bulunan alana serilir. Öğütülmüş cevherin içindeki katı altın bileşiği Sodyum Siyanür çözeltisiyle sıvı faza alınır.
(3) Altın iyonları içeren çözelti sıvı sızdırmaz yataktan toplama kanalları ile derişik çözelti göletine gönderilir.	(4) Derişik çözeltideki altın, geri kazanım tesisinde çözeltiden kazanılır.
(5) Geri kazanım tesisinden çıkan siyanürce seyreltik çözelti, ikinci bir gölette toplanır.	(6) Liç yığını ikinci göletten gelen çözeltiyle tekrar yıkanır.

2. İLİÇ'TE NE OLDU?

Yukardaki şekilde 2 Numara ile gösterilen liç yığını göçerek, maden sahasından geçen ve Karasu'ya dökülen Sabırlı Deresi'nin yatağını doldurdu.

Bu dere mevsimsel olarak aktif bir diredir ve önüne yerleştirilen bir bariyerle kontrol edilmektedir.

Bu derenin altında Çöpler köyünün yeni yerleşim alanı bulunmaktadır. Biraz ilerisinde Bağıştaş HES ve Bağıştaş köyüne bağlı Bahçecik mezrasına kaynak suyu basan bir istasyon bulunmaktadır.

3. HALK SAĞLIĞI VE KİMYASAL KİRLİLİĞİ AÇISINDAN RİSK NEDİR?

Siyanür bileşikleriyle yıkanmış cevher atığında, kamuoyuna yansıtıldığı gibi sadece siyanürden kaynaklanan bir risk söz konusu değildir. Sodyum siyanür ile yıkama sırasında altın ile birlikte çözülmüş ağır metallerden kaynaklanan daha büyük bir risk mevcuttur.

Bu kirleticilerin toprağa, suya ve havaya karışması sonucu; soluma ve cilt maruziyeti yüksek dozdaysa teorik olarak olumsuz etkilenme potansiyeli vardır.

Bu kirleticilerin derelere, nehirlere ve yer altı su kaynaklarına karıştığı miktar ve süreye bağlı olarak tüm eko sisteminin ciddi tahribatına yol açacak bir risk söz konusudur.

Bütün bu riskler, toprak ve su numunelerinin sağlıklı ve şeffaf bir şekilde analizi ile belirlenebilir. **Kimya Mühendisleri Odası olarak bu analizlerin gerçekleştirilmesine talip olduğumuzu ilgili kurumlara ve halkımıza bildiririz.**

4. KISA VADELİ ÖNERİ VE YORUMLARIMIZ

- a) Aynı madende 21 Haziran 2022'de yaşanan kaza sonrası heyetlerimizin bölgede yaptığı inceleme ve analizlere dayanarak; İliç ilçesinin içme suyunda, su kaynağının coğrafi konumu nedeniyle, bu kazadan dolayı bir kirlenmenin olmayacağını düşünüyoruz. Buna mukabil Bağıştaş mevkiindeki su kaynağından beslenen **Bahçecik mezarının içme sularının derhal ve sürekli olarak analiz edilmesinin gerekli olduğunun altını ısrarla çiziyoruz.** Bu yapılan dek mezarının içme suyunu başka bir kaynaktan karşılanmasını öneriyoruz.
- b) Yağmur yağdıkça dere yatağındaki liçten akan sızıntıların Karasu'ya karışma potansiyeli vardır. Kapatıldığı söylenen bariyerlerde birikecek sızıntının sürekli izlenmesi, uygun araçlarla çekilmesi ve tesisin atık havuzlarına basılması gerektiğini yetkililere duyuruyoruz.
- c) Sızıntının yer altı sularına karışma olasılığı olup olmadığının kamuoyuyla, net bilgiye dayanarak paylaşılmasını ve TMMOB'ye bağlı ilgili diğer odaların görüşlerine başvurulmasını talep ediyoruz.
- d) Sızıntı ve liç kaldırma çalışmalarında bulunacakların gaz filtreli soluk maskesi, gözlük, kimyasala dayanıklı eldiven, tabanı kaymaz, kimyasala dirençli çizme ve kimyasala dayanıklı tüm vücut korumalı iş tulumu ile çalışmalarının zorunlu olduğunu hatırlatıyoruz.
- e) Bölgede bulunan ve yönlendirebileceğimiz uzman ekiplerimize numune alma konusunda güçlük çıkarılmaması gerektiğinin altını çiziyoruz.
- f) KMO'ya izin verilmediği durumda; yapılan analizlere yönelik numunelerin nasıl ve nereden alındığı, hangi yöntemle analiz edildiği konusunda ilgili devlet kurumlarının bilgi paylaşımlarını bekliyoruz. Bu bilgiyi anlaşılır şekilde kamuoyuyla paylaşacağımızı belirtiyoruz.

5. ORTA VE UZUN VADELİ ÖNERİ VE YORUMLARIMIZ

- a) Vakit geçirilmeden liç kaldırma çalışmaları başlatılmalıdır.
- b) İlk analiz sonuçlarına göre hazırlanacak eylem planı kamuoyuyla paylaşılmalıdır.
- c) Hava, su, toprak analizleri kısa periyotlarda tekrarlanmalı ve sonuçlar izlenmelidir.
- d) TMMOB, TBB, TTB gibi ilgili meslek örgütleri ile çevre ve yaşam hakkı savunucusu yapılanmalar sürecin dışında tutulmamalıdır.
- e) Büyük endüstriyel kaza risklerinin azaltılması için TMMOB ve ilgili meslek örgütlerinin teknik ve politika belirleyici önerilerinin hayata geçirileceği bir mekanizma oluşturulmalıdır.

KMO İSTANBUL ŞUBESİ 49. DÖNEM YÖNETİM KURULU